ЕВРОПЕЙСКА
КОМИСИЯ

Брюксел, 20.10.2015 г.
COM(2015) 516 final

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад относно проведените от Комисията преговори в областта на експортните кредити по смисъла на Регламент (ЕС) № 1233/2011

ДОКЛАД НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ И СЪВЕТА

Годишен доклад относно проведените от Комисията преговори в областта на експортните кредити по смисъла на Регламент (ЕС) № 1233/2011

1. Въведение:

Съгласно приложение I към Регламент (ЕС) № 1233/2011 на Европейския парламент и на Съвета от 16 ноември 2011 г. за прилагането на определени насоки в областта на официално подкрепяните експортни кредити и за отмяна на решения 2001/76/ЕО и 2001/77/ЕО на Съвета[1] „[в] съответствие с областите си на компетентност Комисията предоставя на Европейския парламент годишен доклад относно проведените преговори в случаите, в които са ѝ предоставени правомощия за преговори на различните форуми за международно сътрудничество, с цел установяване на световни стандарти за официално подкрепяните експортни кредити“.

Настоящият доклад обхваща периода март 2014 г. — юни 2015 г.

2. Основни тенденции при експортните кредити през обхванатия от доклада период:

По-голямата част от преговорите, които Комисията води в тази област на политиката, продължават да се осъществяват в рамките на комитетите на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) по въпросите на експортните кредити. Към момента на изготвянето на настоящия доклад ОИСР е единствената международна организация, която е разработила подробни технически правила относно експортните кредити. По силата на правомощията си да води търговски преговори Европейската комисия представлява Европейския съюз (ЕС) при всички преговори във връзка със **Споразумението на ОИСР относно официално подкрепяните експортни кредити**[2] и неговите **отраслови договорености** (обхващащи специфични правила за финансиране за отделни промишлени отрасли), а именно:

- отрасловата договореност за експортните кредити за кораби;
- отрасловата договореност за експортните кредити за атомни електроцентрали;
- отрасловата договореност за експортните кредити за граждански въздухоплавателни съдове;
- отрасловата договореност за експортните кредити за проекти, свързани с възобновяемите източници на енергия, с изменението на климата и с водите;
- отрасловата договореност за експортните кредити за железопътна инфраструктура.

[1]. ОВ L 326, 8.12.2011 г., стр. 45.

[2] Това е споразумение с незадължителен характер между ЕС, САЩ, Канада, Япония, Корея, Норвегия, Швейцария, Нова Зеландия и Австралия, което съществува от 1978 г. и има за основна цел да осигури равнопоставеност на програмите за експортни кредити на участващите в него държави. Споразумението и неговите последващи изменения редовно се транспонират в законодателството на ЕС.

Споразумението съдържа също така отделни правила за определени категории сделки (като например специално приложение относно финансиране на проекти). С цел да се гарантира подходящо ниво на взаимно допълване между експортните кредити и помощта, свързана с търговията, споразумението предвижда и набор от правила за обвързана помощ.

Основната идея на Споразумението на ОИСР — да има неформален форум, в който основните доставчици на експортни кредити не само да се споразумеят относно правилата за гарантиране на равнопоставеност между съответните им програми, но и да гарантират подходящи нива на обмен на информация и прозрачност относно своите сделки с експортни кредити — доказа значението си през годините. Не бе отбелязана особена необходимост от създаването на по-строги инструменти (като механизма за уреждане на спорове на СТО) за решаване на потенциални конфликти в тази област на международната търговия.

Въпреки че историята на Споразумението на ОИСР може да се счита за успех, ключов елемент за ефективността на този инструмент очевидно е бил фактът, че членският му състав дълго време е бил представителен за световната общност за експортни кредити. Този аспект обаче се промени значително през последните години: Появиха се много нови участници в областта на експортните кредити — като Китай, Бразилия, Индия, Руската федерация и Южна Африка са само най-важните от тях. Някои от тях посрещнаха с големи резерви всички инициативи, приканващи ги да се присъединят към споразумението на ОИСР[3].

ОИСР остава най-важната платформа за съгласуване и мониторинг на правилата за експортните кредити между неговите 9 споменати по-горе участници. Поради факта, че Споразумението на ОИСР в продължение на няколко десетилетия е единственият подробен набор от технически правила относно експортните кредити на международно равнище, ОИСР е разработила и впечатляващо специално институционално ноу-хау в тази област на политиката.

Въпреки това, поради нарастващото значение на нововъзникващи доставчици на експортни кредити извън ОИСР, усилията за тяхното интегриране за използване на нов набор от международни правила за експортни кредити се превърнаха сами по себе си в основен приоритет. По време на обхванатия от доклада период, **Международната работна група по експортните кредити („МРГ“)**[4] продължи да бъде основен форум за диалог с доставчиците на експортни кредити, които не членуват в ОИСР. Макар и все още в сравнително ранен етап на процеса, МРГ се превърна в истински втори

[3] Става въпрос по-специално за Китай и Индия. Бразилия представлява особен случай, тъй като тя участва само в отрасловата договореност за експортните кредити за граждански въздухоплавателни съдове, но не проявява интерес към евентуално присъединяване към общото споразумение като такова.

[4] Международната работна група по експортните кредити („МРГ“) бе създадена през 2012 г. въз основа на двустранна инициатива на президента на САЩ Барак Обама и тогавашния заместник министър-председател на Китай Си Цзинпин. МРГ се състои от 18 членове (всичките 9 участници в Споразумението на ОИСР — ЕС, САЩ, Канада, Япония, Корея, Норвегия, Швейцария, Австралия и Нова Зеландия, както и Китай, Бразилия, Индия, Руската федерация, Южна Африка, Индонезия, Малайзия, Турция и Израел). Дългосрочната цел на МРГ е да съгласува нов набор от многостранни правила относно експортните кредити; формирана е ръководна група, включваща САЩ, Китай, ЕС и Бразилия. Нейните четирима членове организират и председателстват заседанията на МРГ на ротационен принцип.

форум, на който Комисията представя ЕС в международни преговори относно проблемите, свързани с експортните кредити (за подробности вж. раздел 3).

Успоредно с това, през отчетния период продължиха дейностите в рамките на ОИСР (за повече подробности вж. раздел 4).

3. Международната работна група по експортните кредити:

През отчетния период МРГ проведе **следните официални срещи**: 5-та официална среща през май 2014 г. във Вашингтон, 6-та официална среща през септември 2014 г. в Пекин, 7-та официална среща в Брюксел през февруари 2015 г. и 8-та официална среща през май 2015 г. в Бразилия.

Това редовно провеждане на срещи вече показва, че МРГ се е утвърдила като редовен процес — факт, който не можеше да се приеме за даденост, когато беше поставено началото на инициативата преди две години. **Засега организационната форма** на групата все още **не е доразработена** (няма постоянно председателство, седалище и секретариат), което до този момент не създава сериозни проблеми. Освен това в този контекст следва да бъдат взети под внимание въпросите, които са чувствителни за държавите — членки на МРГ, чийто опит в подобни форуми е ограничен или липсва. В хода на дискусиите в МРГ, които стават все по-технически и сложни, със сигурност ще бъде необходимо да се върнем към въпроса за институционалната форма на групата.

Както беше посочено в предишния доклад, след 4-ата официална среща на МРГ в Бразилия общото заключение, направено от участниците, беше, че подходът, използван през първата година от функционирането на процеса — а именно да се сравнят прилаганите от отделните участници в МРГ системи и практики във връзка с експортните кредити — е изчерпал своите възможности. Поради това на **5-ата официална среща на МРГ (Вашингтон, 20—22 май 2014 г.)**, групата премина към нов етап в работата си, който се характеризира с „дискусии въз основа на предложени текстове“ за двата промишлени отрасъла[5], които МРГ се бе съгласила да анализира подробно, преди да се премине към истинско обсъждане на един евентуален бъдещ хоризонтален набор от правила по отношение на експортните кредити (т.е. набор, който се прилага за сделки с експортни кредити по принцип). Тази корекция в работните методи на МРГ имаше много положително въздействие, което придава динамика на целия процес, въздействие, което вече стана осезаемо на срещата във Вашингтон. Китайската делегация подкрепи този нов подход от самото начало, въпреки че нейните членове поясниха, че са получили указания да не дискутират някои важни въпроси — премии, лихвени проценти и въпроси, свързани с прозрачността — докато МРГ премине към хоризонталната фаза на преговорите.

Въпреки тази резерва, следващите срещи бяха много конструктивни: Китай беше домакин на **6-ата официална среща на 25 и 26 септември 2014 г. в Пекин**. Докато премиите, лихвените проценти и свързаните с прозрачността въпроси останаха извън официалния обхват на обсъжданията, делегациите на МРГ осъществиха доста добър обмен на мнения по други технически въпроси (напр. максимален срок за погасяване,

[5] Корабостроителният отрасъл и отрасълът на медицинското оборудване.

максимална официална подкрепа, местни разходи, определяне на началния момент на кредита, схеми за погасяване, срок на действие на експортните кредити). Следва да се припомни, че практиката на китайските доставчици на експортни кредити за предоставяне на значително по-дълги срокове за погасяване от тези, които предоставят участниците в Споразумението на ОИСР, често е причина за загриженост сред европейските износители. Фактът, че в рамките на МРГ вече е започнало едно сериозно обсъждане по тази тема, се приветства горещо.

7-мата официална среща на МРГ беше организирана от Европейския съюз **в Брюксел на 3—5 февруари 2015 г**. Подходът на ЕС към поемането на организацията на тази среща се състоеше не само в продължаване на „дискусиите въз основа на предложени текстове“ в отраслите на корабостроенето и медицинското оборудване, но — с цел да се даде възможност на групата да разгледа и въпроси, които някои делегации към момента не можеха да обсъждат официално — в това, че бяха поканени експерти на ОИСР, които направиха технически представяния на начина, по който са организирани определянето на премиите, лихвените проценти и уведомленията за индивидуални сделки с експортни кредити съгласно споразумението на ОИСР. Освен това бяха направени представяния от експерти на СТО и ОИСР относно правната връзка между Споразумението на ОИСР и Споразумението на СТО за субсидиите и изравнителните мерки. Този подход, който като цяло бе оценен положително от други делегации, позволи също така да се използва по прагматичен начин дългогодишният опит в областта на експортните кредити, придобит по-специално от ОИСР. Освен това ЕС организира специално техническо заседание, посветено на потенциалния обхват на бъдещи отраслови правила за експортни кредити за корабостроене.

На **8-мата официална среща на МРГ**, която беше организирана от Бразилия в столицата **Бразилия на 19—21 май 2015 г**., бе постигнат **значителен напредък**: Участниците в МРГ постигнаха съгласие, че преговорите по отрасли са постигнали достатъчен напредък, позволяващ да се започване адекватно обсъждане на обща, хоризонтална система от правила, приложими по отношение на сделките с експортни кредити като цяло. Това важно решение бележи прехода към нов етап в работата на МРГ и отразява отдавна изразено искане от страна на САЩ и ЕС. Това е ясен и очакван показател, че работата на групата е постигнала осезаем напредък. В същото време, новият етап в развитието на МРГ ще създаде и нови предизвикателства. Обсъжданията в групата ще стават все по-технически и сложни, тъй като в дневния ред ще бъдат изцяло включени трудни въпроси като определянето на премии и лихвени проценти. Освен това ще е необходимо да се повиши ефективността на институционалната структура на групата, по-специално от особено голямо значение ще бъде назначаването на постоянен председател.

9-та среща на МРГ, която ще бъде организирана от САЩ през октомври 2015 г., ще бъде посветена на действителното осъществяване на прехода към нова фаза на хоризонталните преговори. ЕС ще подкрепи изцяло САЩ в това начинание.

Като цяло, въпреки че МРГ отбеляза трудно начало, процесът се стабилизира и се движи в правилната посока. Очевидно ще бъдат необходими допълнителни усилия на следващата фаза, но на този етап изглежда напълно оправдано да се инвестира повече в МРГ като основен форум за достигане до най-значимите доставчици на експортни кредити, които не са членове на ОИСР.

4. Развой в ОИСР през обхванатия от доклада период:

Несъмнено най-сложните и противоречиви дискусии в рамките на комитетите на ОИСР за експортни кредити през отчетния период бяха свързани с **експортните кредити и изкопаемите горива**, по-специално когато става въпрос за **финансирането на въглищни електроцентрали**. В своята Декларация на министрите от ОИСР от 2014 г. относно изменението на климата (6—7 май 2014 г.) Съветът на ОИСР посочва сред средствата за извършване на допълнителна работа също и необходимостта „да продължи обсъждането на въпроса по какъв начин експортните кредити могат да допринесат за общата ни цел за борба с изменението на климата“. През последната година в ОИСР бяха проведени интензивни дискусии по този въпрос, който в Рамката на председателя във връзка с експортните кредити и изменението на климата бе обявен за приоритет на срещите относно експортните кредити през 2014 г. и 2015 г. Тъй като Европейският съюз следва да се стреми да гарантира, че неговата политика за експортните кредити също допринася за постигането на целите му в областта на политиката относно изменението на климата, Европейската комисия оказва пълна подкрепа на съответните усилия на ОИСР. През април 2015 г. ОИСР публикува Преработено предложение на председателя, което ще играе важна роля в продължаващите обсъждания на равнището на ОИСР. Понастоящем Комисията подготвя предложение до Съвета с с цел да се определи позицията на ЕС по Предложението на председателя. Желателно е ОИСР да успее да достигне до положително заключение за тези обсъждания преди 21-вата конференция на страните по Рамковата конвенция на ООН по изменението на климата (Париж, 30 ноември — 12 декември 2015 г.).

Що се отнася до една друга тема, свързана с изменението на климата, през юни 2015 г. участниците от ОИСР постигнаха на работно равнище предварително съгласие по правилата за **експортните кредити и интелигентните мрежи**. От страна на ЕС това споразумение зависи от приемането от страна на Съвета на решение съгласно член 218, параграф 9.

Що се отнася до другите дейности в рамките на ОИСР, следва да се припомни, че още през ноември 2013 г. участниците в Споразумението на ОИСР постигнаха съгласие по **отрасловата договореност относно експортните кредити за железопътна инфраструктура**. Въпреки че това е много амбициозен проект за ЕС, за приемането на това споразумение и от участниците, които не проявяват особен търговски интерес в тази област, бяха необходими много важни отстъпки. Благодарение на благоприятното развитие през 2014 г. на атмосферата, в която се провеждат преговорите, стана възможно от участниците в ОИСР да се поиска да преразгледат текста на отрасловата договореност относно експортните кредити за железопътна инфраструктура и да постигнат съгласие за значително **облекчаване на някои ограничителни разпоредби.**

През отчетния период продължи прилагането на **отрасловата договореност за експортните кредити за граждански въздухоплавателни съдове от 2011 г.** („Договорността от 2011 г.“). Фактът, че след четири години на прилагане на Договорността от 2011 г. не са посочени никакви съществени аргументи за основно преразглеждане (което формално беше възможно през 2015 г.) и участниците в ОИСР

са постигнали съгласие разглеждането на въпроса да се отложи до 2019 г., може да се тълкува като белег за нейния успех.
През отчетния период беше извършена и допълнителна техническа работа по **преразглеждането на разпоредбите относно лихвените проценти в Споразумението на ОИСР**, както и на **системата на премиите за държави от ОИСР с високи доходи**, но тя все още не е довела до окончателен резултат.

Комисията ще информира надлежно Европейския парламент за евентуално ново развитие по посочените въпроси.